

Οι Κούρδοι και η χριστιανική πίστη.

Γράφει Ιεροδιάκονος Μαδαεύς.

Οι Κούρδοι από θρησκευτική άποψη γενικά συνδέονται είτε με το Ισλάμ είτε με τον Γεζιδισμό, ενώ λίγοι γνωρίζουν τη χριστιανική ιστορία του λαού αυτού. Εν τω μεταξύ, οι Κούρδοι είναι από εκείνους τους λίγους λαούς που άκουσαν το Ευαγγελικό κήρυγμα από τους ίδιους τους Αποστόλους, τους Μαθητές του Ιησού Χριστού και η φλόγα της χριστιανικής πίστης σ' αυτούς έχει διατηρηθεί άσβεστη από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα.

Υπάρχουν λίγες πηγές για την ιστορία του Κουρδικού Χριστιανισμού, αλλά ακόμη και αυτές αρκούν για να καταλάβουμε πόσο σημαντική είναι αυτή η σελίδα στην ιστορία του λαού μας. Οι επιστήμονες λένε ότι οι Μήδοι και άλλες δυτικές ιρανικές φυλές ήταν οι πρόγονοι των Κούρδων. Το αξιοσημείωτο είναι – σύμφωνα με πολλούς ερευνητές – ότι οι μάγοι που ήρθαν να προσκυνήσουν τον γεννημένο Σωτήρα ήταν Μήδοι. Το βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων αναφέρει ότι την ημέρα της Πεντηκοστής οι Απόστολοι απέκτησαν το χάρισμα να μιλούν ξένες γλώσσες και το κήρυγμά τους ακούστηκε και στη Μηδική γλώσσα, έτσι ώστε όσοι άκουσαν έμειναν έκπληκτοι: «Όλοι αυτοί οι ομιλητές δεν είναι

Γαλιλαίοι; Και πώς εμείς ακούμε ο καθένας στη δική του γλώσσα – την οποία μιλάμε εκ γενετής – εμείς, οι Πάρθοι και οι Μήδοι και οι Ελαμίτες και οι κάτοικοι της Μεσοποταμίας...» (Πράξ. 2:7-9).

Σύμφωνα με τον ερευνητή J. Waid, στα τέλη του 1ου αιώνα το χριστιανικό κήρυγμα ακουγόταν όχι μόνο στις κουρδικές περιοχές στο βόρειο τμήμα της Μεσοποταμίας (Jezira και Αδιαβηνή), αλλά ακόμη και στο Φαρς και στο Χουζιστάν. Μια αρχαία παράδοση που καταγράφεται από τον Ευσέβιο Καισαρείας, μαρτυρεί ότι ο Απόστολος Θωμάς κήρυξε μεταξύ των Πάρθων και των Μήδων, και σύμφωνα με τις κοπτικές πηγές ο Απόστολος Ανδρέας κήρυξε επίσης στους προγόνους των σύγχρονων Κούρδων.

Υπάρχουν πληροφορίες για την ενεργό εξάπλωση του Χριστιανισμού στην επικράτεια του σύγχρονου Ιρακινού Κουρδιστάν τον 3ο αιώνα. Εκείνη την εποχή ο Ορθόδοξος ιεροκήρυκας Μαρ Μαρί από την Έδεσσα κήρυττε τον Χριστιανισμό μεταξύ των ηγεμόνων και των κατοίκων της πόλης Σαχγκάρτ (Σάρικερτ), που βρίσκεται μεταξύ Ταούκ και Ερμπίλ.

Τον 5ο αιώνα μερικές Ορθόδοξες κοινότητες στην Ασία προσχώρησαν στην αίρεση του Νεστορίου. Δυστυχώς, αυτό το γεγονός επηρέασε και ένα σημαντικό μέρος των Κουρδικών χριστιανικών κοινοτήτων. Αργότερα, ιεραποστολικές δραστηριότητες μεταξύ των Κούρδων πραγματοποιήθηκαν από άλλους αιρετικούς – τους Μονοφυσίτες της κατεύθυνσης των Ιακωβιτών – οι οποίοι κατάφεραν να κυριαρχήσουν στην περιοχή. Στη συνέχεια αυτά τα δύο αιρετικά ρεύματα επηρέασαν πολλούς Κούρδους, και τελικά ο κουρδικός λαός μαζικά ενστερνίστηκε αυτές τις αιρετικές απόψεις. Προφανώς, μόνο όσοι Κούρδοι ζούσαν στην επικράτεια της Ορθόδοξης Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και του Βασιλείου της Γεωργίας διατήρησαν την πίστη τους στην Ορθοδοξία.

Ο δεύτερος λόγος της εξαφάνισης του χριστιανικού στοιχείου μεταξύ των Κούρδων ήταν η εξάπλωση του Ισλάμ, που έφεραν ήδη από τον 7ο αιώνα οι Άραβες στη Μεσοποταμία και στη χώρα Zauzdan (από την κουρδική λέξη “zozon” που σημαίνει βοσκότοπος). Τότε άρχισε ο αγώνας των κουρδικών φυλών ενάντια στη νεοαφιχθείσα θρησκεία. Με τον καιρό μέρος των Κούρδων εξισλαμίστηκε, αλλά αυτή η διαδικασία – όπως

μαρτυρούν αραβικές πηγές – μέχρι τον 10ο αιώνα δεν είχε μαζικό χαρακτήρα. Στην εποχή των χαλιφάτων της δυναστείας των Αββασιδών, οργανώθηκαν στρατιωτικές αποστολές προκειμένου να εξαναγκαστούν οι Κούρδοι να εξισλαμιστούν. Μετά τη διάδοση του Ισλάμ στο Κουρδιστάν οι χριστιανικές Κουρδικές κοινότητες παρήκμασαν, αλλά οι Κούρδοι που ζούσαν στο βόρειο και δυτικό Κουρδιστάν στην Ανατολία, ως υπήκοοι του Βυζαντίου, παρέμειναν χριστιανοί.

Στο Μεσαίωνα υπήρξαν περιπτώσεις προσηλυτισμού Κούρδων στην Ορθοδοξία από το Ισλάμ. Έτσι, για παράδειγμα, τον 9ο αιώνα ένας Κούρδος ονόματι Νασρ προσηλυτίστηκε στην Ορθόδοξη πίστη, βαπτίστηκε με το όνομα Θεόφοβος, μπήκε στη συνοδεία του βυζαντινού αυτοκράτορα Θεόφιλου και για πολλά χρόνια διοικούσε τον στρατό του. Και τον 10ο αιώνα ο Κούρδος πρίγκιπας Ibn-ad-Dahhak – στον οποίο ανήκει το φρούριο του al-Jafari – προσηλυτίστηκε στην Ορθοδοξία, και μάλιστα αυτό έγινε αιτία να υποφέρει για τη μεταστροφή του στον Χριστό. Αυτό αναφέρει σχετικά ο Άραβας ιστορικός Ibn-al-Athir για το έτος 928: «Και ένας άνδρας ονόματι Ibn-ad-Dahhak, ο οποίος ήταν ένας από τους αρχηγούς των Κούρδων, συναντήθηκε μαζί τους (με τα μουσουλμανικά στρατεύματα) και είχε ένα φρούριο που λεγόταν al-Jafari. Απαρνήθηκε το Ισλάμ, πήγε στον Έλληνα Βασιλιά, που του έδωσε ένα κομμάτι γης και τον διέταξε να επιστρέψει στο φρούριό του. Και οι Μουσουλμάνοι τον συνάντησαν, τον πολέμησαν, τον αιχμαλώτισαν και σκότωσε όλους όσους ήταν μαζί του» (1).

Υπάρχουν επίσης γνωστά παραδείγματα προσηλυτισμού των Κούρδων στην Ορθοδοξία τον 15ο αιώνα. Αλλά ένα σημαντικό μέρος των χριστιανών Κούρδων κατά τον Μεσαίωνα ήταν ακόμη Νεστοριανοί ή Ιακωβίτες, όπως ομολογεί ο Άραβας ιστορικός και γεωγράφος al-Masudi που έζησε τον 10ο αι. και τον 13ο αιώνα ο διάσημος Βενετός περιηγητής Μάρκο Πόλο: «Οι Κούρδοι ζουν στα τοπικά βουνά. Είναι Νεστοριανοί Χριστιανοί και Ιακωβίτες. Αλλά υπάρχουν και Σαρακηνοί ανάμεσά τους και προσεύχονται στον Μωάμεθ» (2).

Οι Κούρδοι είναι ένας από τους αρχαιότερους λαούς της Μέσης Ανατολής και μια από τις μεγαλύτερες εθνότητες στον κόσμο, στερημένη του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης και της κρατικής κυριαρχίας. Το

έδαφος όπου ζούσαν οι Κούρδοι για αιώνες (Κουρδιστάν) μοιράστηκε μεταξύ τεσσάρων κρατών: Τουρκίας, Ιράν, Ιράκ και Συρίας. Μόνο το Ιρακινό Κουρδιστάν πρόσφατα, το 2006, έλαβε αυτονομία. Ιστορικά, οι ισλαμικές χώρες (ιδιαίτερα η Τουρκία, το Ιράν, το Ιράκ και η Συρία) και ορισμένα περιφερειακά κράτη διατίθενται εχθρικά προς τους Κούρδους και επιδιώκουν να τους αφομοιώσουν.

Ζώντας στην πατρίδα τους, οι πρόγονοί μου δεν είχαν το δικαίωμα να μιλούν τη μητρική τους κουρδική γλώσσα: αν βρισκόταν ένα εγχειρίδιο κουρδικής γλώσσας στο σπίτι, σε μια τέτοια οικογένεια προβλεπόταν δέκα χρόνια φυλάκισης. Εξαιτίας της γενοκτονίας εις βάρος του λαού μου κατά τον 20ό αιώνα, Κούρδοι αναγκάστηκαν να καταφύγουν στη Γεωργία, την Αρμενία, τη Ρωσία, την Ευρώπη, τις ΗΠΑ και άλλες χώρες.

Αφού οι χριστιανικοί λαοί δέχτηκαν τους Κούρδους πρόσφυγες, η γραφή μας άρχισε σταδιακά να αναβιώνει. Για πρώτη φορά στην ΕΣΣΔ εμφανίστηκε κουρδικό θέατρο, εκπομπές στο ραδιόφωνο, εφημερίδα στα κουρδικά και στη Γαλλία υπήρξε και μια «Ακαδημία Κουρδικής γλώσσας». Οι Κούρδοι τα πέτυχαν όλα αυτά στην εξορία.

Οι νέες γενιές των προσφύγων στο εξωτερικό άρχισαν να αποδέχονται τον Χριστιανισμό. Οι πρώτες μεταστροφές στον Χριστιανισμό έγιναν κατά την 8η δεκαετία του 20ού αιώνα. Αρκετοί Κούρδοι έχουν γίνει μοναχοί, ένας από αυτούς είναι και ο γράφων. Στα τέλη του 2022 κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά τα πρώτα λειτουργικά και πατερικά βιβλία στις δυο Κουρδικές διαλέκτους: Κουρμαντζί και Σοράνι. Οι Ορθόδοξοι Κούρδοι παρήγγειλαν μια σειρά από εικόνες και ψηφιδωτά, τα οποία ήταν κατασκευασμένα με κουρδικές επιγραφές. Λόγω της ελευθερίας, υπάρχουν περισσότερες ευκαιρίες για το κήρυγμα του Ευαγγελίου μεταξύ των Κούρδων. Αυτή τη στιγμή δεν είναι γνωστός ο ακριβής αριθμός των Ορθοδόξων Κούρδων, αλλά σίγουρα είναι χίλιοι, και ο αριθμός τους αυξάνεται ραγδαία.

Κάποτε, μέρος του λαού μας γνώριζε τον Χριστιανισμό, όπως και οι άλλες ιρανικές φυλές, αλλά – όντας σε μουσουλμανικό περιβάλλον – η πλειοψηφία ασπάστηκε το Ισλάμ. Προφανώς αν οι Κούρδοι είχαν παραμείνει πιστοί στον Χριστό, η ιστορία μας θα είχε διαφορετική εξέλιξη.

Παραπομπές:

- (1) Vasiliev A.A., Το Βυζάντιο και οι Άραβες. SPb., 1902. Τ. II, σ. 220.
- (2) Το βιβλίο του Μάρκο Πόλο. Μόσχα, 1956, σ. 58 (στα Ρωσικά).

**Ιεροδιάκονος Μαδαεύς, μεταπτυχιακός φοιτητής του
Πανεπιστημίου Αθηνών, κληρικός Βορείου Αμερικής, Επαρχίας του
Πατριαρχείου Γεωργίας.**

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>